

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1508

Vragen van het lid **Van der Staaij** (SGP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de schrikbarende stijging van het aantal «plaasmoorde» in Zuid-Afrika* (ingezonden 28 februari 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 27 maart 2017).

Vraag 1

Kent u het bericht «Aantal «plaasmoorde» stijgt schrikbarend»?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat alleen al in de eerste twee maanden van 2017 ruim 30 (blanke) boeren en gezinsleden vermoord werden? Deelt u de grote zorg over deze moorden?

Antwoord 2

Het kabinet deelt uw zorg als het gaat over de omvang en toename van het aantal moorden in Zuid-Afrika. In 2015 en 2016 registreerde de Zuid-Afrikaanse politie 18.673 moorden. Dit is een toename van 4,9 procent ten opzichte van 2015. Deze officiële statistieken maken echter geen specifiek onderscheid tussen huidskleur en beroepsgroep van het slachtoffer. Studies naar de geweldsrisico's voor boeren zijn bovendien niet eenduidig.² Het kabinet kan daarom de gestelde aantallen in uw vraag niet met zekerheid bevestigen.

Vraag 3

Kunt u een duiding geven van de redenen waarom deze moorden plaatsvinden, en van de oorzaak van de toename in het aantal moorden?

¹ «Aantal «plaasmoorde» stijgt schrikbarend,» Nederlands Dagblad, vrijdag 24 februari 2017

² Afhankelijk van de gehanteerde definities van «boerderijen» en «plaasmoorde».

Antwoord 3

Volgens overheidsonderzoek is een grote meerderheid van de moorden het gevolg van het gebruik van grof geweld bij roofovervallen op boerderijen. Soms spelen andere motieven een rol, zoals verstoorde werkrelaties. Daarnaast geldt in algemene zin dat boeren een kwetsbare groep vormen door de vaak geïsoleerde ligging van boerderijen. Hierdoor duurt het relatief langer voordat veiligheidsdiensten ter plaatse zijn.

Vraag 4

Welk beleid hanteert de Zuid-Afrikaanse regering om deze moorden te bestrijden en in hoeverre acht u dit beleid succesvol?

Antwoord 4

De Zuid-Afrikaanse politie heeft in 2011 een strategie ontwikkeld om geweldsincidenten, waaronder moorden, in rurale gebieden te bestrijden. In januari 2016 heeft de hoofdcommissaris van de Zuid-Afrikaanse politie de bestrijding van aanvallen en moorden op boerderijen als prioriteit gesteld. Hierna heeft de Zuid-Afrikaanse politie een aantal bijeenkomsten georganiseerd met landbouw-vakbonden, getroffen lokale gemeenschappen en andere betrokkenen om samenwerking te versterken en informatie uitwisseling te bevorderen.

Het kabinet constateert dat dit nog niet afdoende is geweest om de toename van geweldsincidenten in rurale gebieden effectief te adresseren.

Dit heeft grotendeels te maken met de grote schaal waarop criminaliteit in het land voorkomt (500 procent hoger dan in de Verenigde Staten en 3000 procent hoger dan in West-Europa) en de beperkte capaciteit die de politie in Zuid-Afrika tot haar beschikking heeft.

Vraag 5

Op welke wijze werkt Nederland samen, of gaat Nederland samenwerken met de Zuid-Afrikaanse overheid, om te streven naar een goed functionerende rechtsstaat ten behoeve van een veilige, inclusieve en discriminatie-vrije samenleving, waarbij ook de verantwoordelijken voor de «plaasmoorde» effectief worden vervolgd en bestraft?

Antwoord 5

Er is op ad-hoc basis sprake van operationele samenwerking met de Zuid-Afrikaanse overheid wanneer het gaat om activiteiten die direct een Nederlands belang raken (bijv. illegale handel in drugs, andere ernstige vormen van internationaal georganiseerde misdaad en Nederlandse verdachten in Zuid-Afrika). Het vervolgen en bestraffen van de verantwoordelijken voor «plaasmoorde» is een eigen verantwoordelijkheid van de Zuid-Afrikaanse overheid. Het kabinet staat open voor structurelere politio-nale samenwerking in het geval daartoe de Zuid-Afrikaanse overheid een verzoek bij Nederland neerlegt.

Vraag 6

Is Nederland bereid zich internationaal duidelijker uit te spreken voor het belang van bescherming van blanke boeren en andere slachtoffers van dodelijk geweld in Zuid-Afrika?

Antwoord 6

Het beschermen en bevorderen van mensenrechten, waaronder ook die van blanke boeren, vormt een hoeksteen van het Nederlandse buitenlands beleid. Mensenrechten is een belangrijk onderdeel van de dialoog tussen Nederland en Zuid-Afrika en van de dialoog tussen Zuid-Afrika en de EU op het gebied van mensenrechten en justitie.